

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca na celi pol, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 1. rožnika 1863.

List 16.

Marija Kraljica.

O Kraljica,
Rajska Dvica: —
Mati zemlje in nebes!
Ti si vsih kraljic kraljica,
Vsih svetnikov si svetnica! —
Kerubinam
Serafinam
Si v svetosti zgled zarés.
V rajski hiši
V presvetiši
Z Trojedinim Ti živiš; —
Truma angelov Ti poje
V slavo — čast, kraljice svoje. —
V družbi sveti —
Neizsteti —
Bolj ko solnce se bliščiš. —
Pred lepoto
In miloto
Tvojo, Mati! kopernim; —
Če Te v duhu ogledujem,
In svetosti premisljujem,
Od blišave
Tvoje slave
V mislih tonem — in medlim. —
Pa, Kraljica,
Solze lica
Vender grešniku sušiš.
Ti nebo in svet kraljuješ,
Nad stvarjenjem vedno čuješ; —
De v nesreči
Me boleči
Brez pomoči ne pustiš.
Ti kraljica,
Pomočnica
Si nesrečnih vse zemljé! —
K Tebi zdišejo bolniki,
Tebe kličejo jetniki; —
Tud mornarji
Tam v viharji
K Tebi na pomoč kričé.
Tebi v strahu
Grešnik v prahu
Z milo prošnjo se zročim:
Zbriši moje dušne rane —
Me vstevili v Tvoje zbrane,
De Te vedno
Tukaj vredno
Ljubim, hvalim in častim.
Ko pa jemlje
Me iz zemlje
V dolgo večnost grenka smert;
Takrat bi, Kraljica mila! —
Kralja pred sodbo prosila,
De bi meni
Zaželeni
Sveti raj ne bil zapert. —

De v visavi —
V večni slavi
Bi neskončni mir dobil;
De bi v Tvoji kraljevini —
Pri izvoljeni družini
V rajskim zbori,
V pevskim kori
Se na veke veselil.

E. Tomšič.

Iz 33. seje deželnega zbora ljubljanskega.

(Konec.)

Ako duhovni hočejo zares slovensko ljudstvo obdelovati, se jim ne more zato nič očitati; v vedi in umetnii pa naj ne bode sovraštva in zaničevanja družih jezikov in narodnost, naj višjega, kar ima človeštvo in s čimur se skazuje. — V vedi obsegam napreč tudi vero, in sej veda v širjem pomenu ni le samo to, kar se s poprej rečenimi tremi pomočki doseže, ampak sploh, kar človek obsega. Vede in umetnosti pa niso lastnije nobene narodnosti. Dopustila pa je previdnost in nar. znatniši natoroznanske preiskave so doprile, da razni deli edinega človeškega rodu se delijo v stabla z raznimi jeziki. Mično jezikoslovcu je, da kolikor jezikov zna, toliko bolj spoznava bogastvo in obširnost človeškega duha, ker sleherni ima svoje prednosti, kakor tudi svoje pomankljivosti.

Kdor tedaj hoče praven in pravičen biti, naj slovenskim duhovnom nikakor za zlo ne jemlje, da vsi živé za slovensko ljudstvo, da hočejo slovensko ljudstvo obdelati ali olikati. (Pohvala.)

Olikati se zamorejo ljudje le samo s svojim jezikom (hvala, dobro!); ker jezik po eni strani je glavni pomoček, s katerim se vse duhovne dobrote zročujejo in zopet sprejemajo (živa pohvala! dobro!), torej naj se olikuje, in ravno ako se tudi Nemci varujejo tistega duha, ki je pod cesarjem Jožefom jel vzmagovati, potem bo tudi slovenski duh svojo pravno mejo našel (pohvala, dobro!). Brez presegeljejev bo javalne kdej v človeškem življenji. Naj bolje je, ako se tolikanj ne preži na nje, temveč se s spravnostjo, dobroto, višji povzdigo duha prizadeva to mejo vterditi, in da sleherni zakerne v svojo mejo.

To bomo dosegli že tudi na Kranjskem, ako ravno se včasih kje kej zaleti, samo da vsi pravo mislijo in želé. Upam, da tudi duhovski višji bodo v tej reči pripomogli. Za svojo osebo nočem v tem nič skrivnosti delati, zmiraj do zdaj kakor vselej se je pečalo za-me, v srečo ali nesrečo, česar pa nisim želel; po takem potu sim l. 1837 prišel na Dunaj, tako sim bil za škofa poslan na Kranjsko. Nikoli nisim druge časti iskal, razun svoje dolžnosti po spoznanji in zmožnosti nar. bolj doveršeno spolnovati. Zmiraj pa sim živo čutil človeške pomanjkljivosti in slabosti, torej nisim nikoli v življenji bil prav dovoljin, nar. manj pa v

sedanjem stanu, in bom te dni Njih veličanstvo prosil, da naj v Rimu pri sv. Očetu izdelajo moje rešenje od sedanje časti (klici milovanja), ker tako se zgodi po naj krajšem potu.

Tako tedaj menim, je ta reč, kakor sim govoril; to je moja podlaga, katero s tem naznanim, in tudi odborov predlog hvaležno priznam v tej reči. Torej le to vošim, da naj slavna zbornica le-ta odborov predlog sprejme. Govoril sim le zato, da bi to reč sem ter tje nekoliko pojasnil, in da se sklep ohrani, kateri mi mora tako tehten biti, in sicer v prid kranjske dežele same, zavoljo poštenja slavnega zbora, zavoljo poštenja in koristi ljudstva. Kar sim govoril, sim govoril iz nar boljšega namena, imenoval sim dotične vire, kolikor so zgodovinski; ne postavljam pa čisto nobenega predloga, razun: naj se blagovoli sprejeti, kar je odbor slavnemu zboru nasvetoval. (Živa pohvala! dobro! dobro!)

Govor

o slovesni tridnevni 23 japonskih ss. spričevalcev v frančiškanski cerkvi v Ljubljani
4. sveč. popoldne ob 4 l. 1863.

(Dalje.)

To pa mlačnim kristjanam današnjih časov ni zadosti, de vero le sami od sebe odbijajo, temveč išejo jo odbiti tudi od svojiga bližnjiga. Sliši se namreč zmiraj bolj pogosto še drugo ne manj pregrešno zaničevanje Božjiga poklica in naravnost zatiranje sv. vere. Zapeljivi ljudje namreč pravijo: „Duhovni morajo tako učiti, pridigati, govoriti . . . , to je njih delo, njih dolžnost, — kakor bi rekli: to je njih kruh; tedaj — naredijo silo prederzni in brezbožni sklep: „ni res vse tako, kakor učijo. — Bolj neumna modrovanja blezo ni pod solncem, kakor je to; — kdor ima le iskro uma, bi se mogel eramovati, tako nespametno in brez glave govoriti. Res je duhovnam dolžnost učiti in pridigati, — to dolžnost, to delo so sprejeli, ko so bili posvečeni: ali se pa od tod izhaja, de to ni res, kar učijo? Tudi tergovsko delo in dolžnost je, prodajati in kupovati: ali se pa od tod izhaja, de smejo prodajati skazeno blago? Tudi zidarsko in tesarsko delo je, hiše zidati in postavljati; ali jim bo pa kdo zato primérjal, de delajo hiše iz slame in blata, in ne iz kamna in lesa? Tudi sodniki imajo opravilo in dolžnost, pravico delati: ali bo pa kdo od tod, ker je to njih delo, izpeljeval de smejo krivične pravde sklepati ali de take res sklepajo? In lejte! le-ti so od ljudi postavljeni, ljudje jim delo zročijo; pa bi bilo vender prederzno, jim kaj enaciga podtikati in natvezati: koliko prederzniši še le pa je, duhovne take hude reči dolžiti, ki jih je sam Bog postavil, ki jim je Bog to delo izročil, de učijo. Zapovedal jim je namreč: „Učite vse narode!“ — „Kdor vas posluša, mene posluša.“ „Ne vi ste, kateri govorite, ampak Duh vašiga Očeta je, ki v vas govori.“ (Mat. 11.) „Blagor jim, kateri poslušajo Božjo besedo, in jo ohranijo.“ (Luk. 11.) O kristjanje! nisim vam pričujočim tega pravil, in razlagal zato, kakor de bi bili vi taki slaboverneži, ampak zato, ker vém, de imate dostikrat z enakimi ljudmi opraviti. Bodi vam torej priporočeno, de zaničujete njih zapeljive ugovore, ki so naravnost zoper vero ter zoper vaš večni poklic; zakaj kdor vam vero vzame, vam je vzel vse. Prevdarite, de gluhei za Božji poklic so nar nesrečniši ljudje pod solncem, ki imajo do dobriega opominovanja oterpnjeno serce in sami sebi nar večji škodo delajo, pa še druge išejo pogubiti. Njih lastna poguba je tako gotova, kakor unih, ki so bili na ženitvanje vabljeni, pa nikakor niso hotli priti, ter jim je Gospod zaterdil, de „njih nobeden ne bo okusil njegove večerje.“ (Luk. 11. 24.)

De se pa prepričate, kako — unim mlačnim nasproti zveste za Božji klic so priproste, z nauki lažnjivih prerokov

neokužene serca; vam bom povedal še zgled iz okrožja 23 japonskih serčnih junakov. — Eden izmed unih 23 svetnikov, ki so bili križani, je bil Kozma Takija, Japonec, zlahtnih in bogatih staršev, še ne dolgo keršen, ki je — močn v veri — tretjemu redu sv. Frančiška pristopil in je bolnikom stregel. Imel pa je Kozma ediniga sinčka Maksima, kteriga ni le samo dal kerstiti, temuč ga je tudi pri pobožnih muih Božji službi posvetil. Ob tistim času, ko so neverske straže samostanske prebivavce v jetništvo odpravile, je bil mali Maksim tako hudo bolan, de ga je mogel prednik, sv. Peter Kerstnik, materi na dom poslati, in otrok potem ni vedil, kaj se je dogodilo z njegovimi duhovnimi očeti in pa z mladimi tovarši, Tončkam, Tomažem in Ludovikom, kakor tudi z njegovim lastnim očetam. Še le malo ozdravljen izvé neki dan od deklice, ki je v stanico britko priokala, de njegove duh. očete in mlade tovarše vozijo od mesta do mesta, jih zasramovaje, ter jih bodo križali. Sveta želja, umreti prelepe smerti za sv. vero in priti v sveti Sion, vname nedolžniga otročiča, puhne iz postelje, se obleče, vzame v roko križček in teče za misijonarji. Kadar jih od deleč ugleda, začne klicati: „Moji očetje, moji očetje! zakaj ste me zapustili? Toma, Tonče, Gabriel, jest sim Maksim, vaš tovarš; nikar me ne odverzite! Tudi jest hočem z vami umreti.“ Kadar je pa celo še Ludvika, nar mlajšiga, z zvezanimi rokami na vozu vidil, in slišal, de „Pater noster (očenaš)“ moli, se mu še bolj serce vname in začne klicati: „Ludvik, moj Ludvik! kako si mogel od onod iti brez svojiga Maksima. Oh, ali se ne spomniš več oblube, ki si mi jo storil de hočeva skupaj za Jezusa Kristusa umreti?“ Zavoljo česa neki hočeta umreti, vidva mlada sirotka? Vem de za sv. edino zveličavno vero, ktere čistiljivost je Bog vama, kakor malima, tako jasno razodel, ki je modrim tega sveta dostikrat skrita, ker dim njih napuha jim zagrinja lepoto stvete vere.

Vse ljudstvo, ki je služabnike Božje spremljalo, je bilo v serce ginjeno pri tako posebnim prigodku, še nar bolj pa, ko je otrok še svojiga očeta Kozma med jetniki zagledal in klical: „Moj oče, oče moj, vzemite me k sebi na voz; tudi jest sim kristjan, vaš sin sim!“ Tode zastonj je deček prosil, zdaj očeta, zdaj tovarše, zdaj sv. Petra Kerstnika, kterimu je večkrat k maši stregel, de naj ga k sebi vzamejo, ter bo tudi on za Kristusa umrl, zakaj nobeden izmed zvezanih mu ni mogel pomagati. Beriči pa ga izmed množice ven sunejo; tode zastonj, ker kmali je spet pri vozu zraven svojiga očeta in še bolj priserčno prosi tudi vojake, de naj ga denejo k mučencam na voz. Eden izmed beričev, serdit zavoljo tolike mladenčeve stanovitnosti, neusmiljen in terd ko železo, dvakrat trinog, ga z vso močjo tako hudo s sulčnim toporišem mahne po glavi, de nedolžno sirote kakor mervto pade na tla in obliha ga njegova lastna kri. Glas nevolje zadoni pri toliki nečlovečnosti iz vsih ust, globoko iz serca zajeto zdihovalje se razlega iz verste mučencov, kateri mu pa niso družiga mogli pomagati, kakor de so z usmiljenimi očmi še zadnjič gledali na sinčka Kozmatoviga, ko so bili dalje odpeljani na vozovih. Kako pa je moglo očetu Kozmu pri sercu biti, si lahko mislite, ker takrat ko so vozove naprej zadervili, je Maksim svoje moči zbral, de bi poslednjikrat pogledal za tem svetim tovarštvam, in njegove oči so se vjele z očmi Kozma, njegoviga očeta. Deček roke steguje proti njemu, s trudnim in milim glasom kliče: „O moj oče, o moj oče!“ Več ni mogel, pade nazaj na zemljo, kakor cvetlica, ki jo vihar polomi. In otrok ni več vidil svojiga očeta, ne oče sina v življenji.

Kmal kmal pa vidijo ženo, japonsko gospo, ki je otročiča objemala, ga božala, na čelo kuševala in ga seboj v Miako peljala. Bila je mati Maksimova, žena sv. mučenca Kozma Takija, ki je svojiga moža z drugimi ženami vred spremljala na moriše. Ko pa s sinčkam domú pride

in ga na posteljico spravi, poklekne k njemu, se ozre v nebo, roke sklene in moli: „Moj Bog! zahvalim te za to srečo, de sim zdaj materinikov mati in žena ob enim.“ — Ali vidite živo in močno vero te milostne gospé in žene japonskiga žlahtnika? — Neke dni potem se Maksimčku nekaj malo zboljša, pa ne toliko, de bi bilo še upanje za njegovo življenje. V tem stanu je Kristusa prosil, ker ga ni vredniga storil, de bi umerl skupaj s svojim očetam, naj mu saj življenje vzame takrat, kadar bo oče umerl na križu. — Vprašam vas, preljubi poslušavci, ali je še kaka reč, de bi zamogla tako lepo dogodbo še kaj priserčniši storiti? Le še ena sama je. Tisti trenutek, ko so Kozma, Peter Kerstnik in drugi na Sveti gori umirali na križu po trinogih, je tudi Maksimček lepo in nedolžno dušico v roke svojimu vekomaj hvaljenimu Stvarniku izročil, in ravno tisti hip se je srečal na vedno zelenih planjavah sv. raja s svojim očetam, in s svojimi mladimi tovarši s čistiljivo palmo zmagovavsko v roki. (Konec nasled.)

Popotni spominki.

Romanje k sv. Kervi v zgornjem Gorotanu.

V častilni spomin štiristoletnice slavne ljubljanske škofije popisuje

Jož. Levičnik.

Moje načelo:
*Popotnik! ako prehodiš tudi
 vesoljni svet, vidiš vse njega le-
 pote, bogastva in znamenitosti,
 od tega pa nič drugim ne poveš,
 si mutastemu enak; še več, —
 mertev si v živem telesu. —*

Mnogo mnogo božje-potnih cerkvá lepe naše slovenske zemlje jasno nam spričuje, da so Slovenci od nekdanj že radi romali. Čemu bi bili postavili tudi naši goreči spredniki toliko častitljivih svetih hramov v slavo Najvišjega in v čiščenje njegovih rajncih izvoljenih, ako bi verni vsih časov ne bili taistih s toliko vnemo obiskovali? Akoravno nisim izmed naj gorečnejših romarjev, vendar pa rad večkrat kam po svetu pogledam in ob enem lepo slovensko domovino v vsih njenih okrajinah spoznavati hrepenim. Če pri tacihi prilicnostih tudi mene serce žene posebno tje, kamor naš narod nar raji zahaja, kdo mi bo to zameril?

Kar sem že leta in leta serčno želel, pogledati namreč enkrat slovesni božji pot pri sv. Kervi gori v zadnjem kotu lepega Gorotana, spolnilo se mi je v moje veliko veselje lanskega leta. Vidil sem pri ti priliki toliko naravnih in tudi umetnih lepotij, da se nikakor zderžati ne morem, da bi ne povabil svojih slovenskih bratov, naj bi me spremljali v duhu po krajih, o katerih z naj večjim ponosom moremo reči, da spadali so svoje dni večji del k zemlji naši, in ktere ste zavolj njih izvrstne krasote obiskale leta 1856 celo Nju Velikaustvi svitla cesar in cesarica. Le vzdigni se v mislih z mano na pot, dragi bravec; obljubim ti, da ne boš se kesal. —

Bilo je v dan naših slovenskih apostelnov ss. Mohora in Fortunata zjutraj okoli 10. ure, ko sem se nahajal verh Korena, tam kjer zaznamuje na levo stran ceste postavljeni kamen mejo kranjske in koroške kronovine. Nazaj ozirajočemu kazali so se mi stermi skalnati verhunci, ki obdajajo krasno kranjskogorsko okolico; iz Gorotana pa je gledal unkraj globoke doline razpraskani, rudečkasti, 6.810 čevljev visoki Dobrač sem na svoje kranjske sosede. Prestopivšega mejo peljala me je pot koj po stermem klancu navzdol in po tem en čas ob desni strani globokega prepada. Pervi krasni razgled odperl se mi je tam, kjer se cesta pri harmiški hiši hipoma okoli malega grička okrene. Globoko doli namreč razprostira se pred očmi popotniku široko rodovitno polje, nasejano s prijaznimi cerkvami, vasmí in

tamnimi gozdi. Zile široki otoč in njeni potuhnjeni valovi ob podnožju Dobrača; okolica belaska; za njo tam visoka Gerlica in drugi verhovi, omejuje to lepo okolico na levo. Na desno doli pa serce s posebnim veseljem navdaja okolica šentlenarska, naprej zala rožna dolina s svojimi čuvaji, stermimi skalnatimi mejniki med Krajno in Gorotanom, ter pogled proti Celovcu. Po silni stermi pelje cesta navzdol in se zedini v podnožju hriba Korena z veliko cesto, ki priderži od Celovca in Belaka gori ter pelje mem Podkloštra (Arnoldstein-a) in Trebiža čez Predel na Goriško; kakor tudi skoz kanalsko dolino in čez Pontabel na Benesko. Posebna živost gospoduje od nekdanj na ti cesti. Koliko vojaških kardel in čét, prijateljskih in tudi neprijateljskih, je že premerilo to pot; — koliko trum pobožnih Marijnih častivcev romalo je že po nji gori na visoke Visarije; koliko raznega blaga se je zvozilo po nji že sem ter tje i. t. d.! Nikakor toraj ni dolgočasno po tacihi cestah popotvati, toliko manj, ker skoraj slednji korak popotnika kaka nova reč mika.

Po kratki pomudbi v dobri Mohorjevi gostivnici v Ričarji vasi napotil sem se proti večerni strani. Lepo rodovitno polje se širi en čas ob cesti, na desno tje stoji na prijazni ledinici mična podružna cerkva — menda Čalska, — ki je bila že v poslenjih letih dozidana. Ko mogočna stražnika te doline stojita, na levo obrašeni Koren, na desno tje pa za nizkimi grički goli Dobrač, kateri zastran svojega strašnega posipa leta 1348 še zdaj žalostno slovi v slovenski zgodovini. Cesto sicer za malo časa kmali stisneta nizka grička ob levi in desni v majhno dolinico; — ko pa priderži verh stermega klanca, razširi se zopet svet ter pokaže se neomejeni razgled proti Podkloštru. Okolica prihaja posebno mila, zlasti pa spričujejo tu, kakor sploh po vsem zgornjem Gorotanu, prav pogosto ob cestah postavljene znamenja in križi, da so prebivavci dobrega katoliškega duha. Skozi vas Pečane pridsemu pokazala se je na stermi, sredi doline stoječi skali derzno kupeča grajsina podklosterska in tik pod njo vas enacega imena. Zunaj vasi se loči od stare ceste nova, še ne popolnoma izdelana, ki derži k desni gori naravnost po polji ter se Podkloštra ogne; jaz pa, nekaj da bi kraj ogledal, nekaj pa, da bi se okrepečal, sem se podal po stari cesti v vas.

Hiše podklosterske postavljene so tik v podnožju že omenjene silne pečine, na kateri ponosno kraljuje grajsko poslopje. Vas je vasi enaka, — zakaj tudi tukaj, kakor skoraj povsod, se lepše hiše in revniše bajte družijo ena k drugi; toraj ne vem o nji kaj posebnega reči. Al zgodovina grada podklosterskega sega dalje nazaj v čase rimljanske, kar stari mnogi kamni z napisi in tudi dva kipa v grajskem dvoru, predstavljajoča Rimljana in Rimljanko v narodni opravi, jasno svedočijo. V poznejših časih daroval je pobožni posestnik Arnold s soprujo svojo Matildo, ker je bil njen zakon brez otrok, le-to grajsino s 95 kmetijami vred škofijstvu bamberskemu za ustanovitev samostanske; al žalostne okolišine tadanjih časov spremenile so grad namesto v samostan le v jamo razbojnikov. Še le 45 let pozneje je pregnal bamberski škof Oton, iz mogočne rodovine Andehs-ev, posilnike od lepih lastnin, razrušil grad ter prezidal ga v samostan benediktinski, dodavši mu k tadašnjemu posestvu še 60 kmetij. Tako je bil tedaj ustanovljen samostan podklosterski. Mnogo bi se dalo še o tem povedati, vendar le čveterih daljnih posebnih dogodivšin tega samostana naj omenim. Pervo je strašni posip Dobrača 1348. Opat Florimund, kteremu so nenavadni prikazki iz narave vdihovali britke predčutja, je v jutro 25. prosenca ravno pri oknu stal, premišljevaše otni zrak in tamno-žalostne oblake. Kar se Dobrač strahovito nagne. Silni piš, vzrokovan od posipajoče gore, treši opata po sobi, zemlja se grozovito potrese, prah in perst napolnujeta zrak, in v žalostno odejo zagerneta samostan in njegovo okolico. Vse je mislilo, da bo sodnji dan. In ne zastoj! — Trideset vasi v podnožju gore Dobrača in vse njih prebivavce

— podložnike samostanske — zagrnula je gora, ter zakrila jih v živega groba strašno tamo. Zemeljski plazovi zajezijo reko Zilo, in kar je prej odšlo podsipu, proti zdaj vtopiti nastopajočih valov velika sila. Res — strašno razdjanje, o katerem še pogosto izkopovani ostanki in marsiktero ustno sporočilo žalostno spričujejo. —

Druga žalostna osoda zadevala je samostan o turških navalih. Bilo je jesenski čas leta 1476, ko so turški kervoloki, kateri so že tri leta poprej v spodnjem Gorotanu grozovito gospodarili, zdaj tudi zgornjemu delu dežele protili. Akoravno pa so že previhrali vse Kranjsko, vendar tukaj še ni nihče mislil na kako brambo; silnega strahu je bilo vse prebivavstvo nekako omamljeno in osupnjeno. — Kar nepredvidoma prihruje sovražnik, od kodar se ga ni nihče nadjal. Skozi Belo peč, Kokovo in Vratca so se razlile kervoločne čete, enako strašnemu hudourniku, proti dolini podklosterski. Strašni požari vasi so naznanaovali prebivavcem ob Zili in Dravi, da nastopil jim je dan žalosti in jokanja. Visoki in terdozidani samostan podklosterski obetal je bližnjim stanovnikom sicer varno zavetje, al — da se Bogu usmili — rudeti ognjeni petelin skakal je kmalo po njegovem obstrešju, ter pokončeval notranje predele poslopja. Dve sto ljudi je o tem strašnem požaru nekaj zgorelo, nekaj bilo od dima zadušeni. Turcini so hotli zdaj samostan z naskokom vzeti, al močne železne duri, padajoči goreči tramovi, in obupajoča hrabrost obleženih je odpodila okrutnike, ki so jo, kakor da bi bili gonjeni od čudovite nevidne moči, v naglem begu odtegnili od tod. Vse v samostanu razun žagrada in kleti je bilo po ognju razdžano, in opat Tomaž z nekaterimi samostanci preživeli so le strahovite dni, da bi kmali druge enake doživeli. (Dal. nasled.)

Garibaldi pošilja Napoleona III v pekel.

Garibaldi je s kozje pečine strele pošiljal na kronane brigante, in je rekel, da edini pomoček narediti Italijo bi bil, razdreti rimsko gnjezdo, in v pekel poslati varhe in varvance. Varha meni Garibaldi Napoleona III, pustimo pa bravecem vganovati, kdo so njemu varvanci.

Bliza se obletnica marsalske prisega, kjer se je Garibaldi pridružil: „O Roma, o morte — al Rim, ali pa smert!“ in zdaj nebore Garibaldi, že toliko mescov s posteljo zaročen, popravlja svoje besede in kriči: V pekel Napoleon III! Garibaldi tedaj veruje v pekel? Zadosti je luč človeškega uma se tega prepričati. Vanj je veroval Platon, in je rekel, da hudobni bodo obsojeni „k žalostni večnosti.“ Veroval je vanj Cels in spoznaval: „Kteri sveto živč, bodo plačevani po smerti, in hudobni pojdejo v večno terpljenje.“ Veroval je vanj Virgilij in pel: Sedet aeternumque sedebit — Infelix Theseus. (Ti pa so bili zgolj neverniki nekdanjih časov.)

Verovali so vanj Leibniz, Bayle, Voltaire (neverniki novih časov). In protestant Valeh je spoznaval: „Večnost terpljenja je zadosti vterjena v sv. pismu.“ In nevernik Rousseau je vprašal: „Modrijan, lepa je tvoja nrava, ali blagovoli mi pokazati njeno posvečenje? Kaj si postavil na mesto pekla?“ Tudi konvencionaluh Isnard je terdil in dokazoval, da je gotovo pekel. Vseč nam je, da k tem spričevanjem moremo pristaviti še Garibaldovega.

Ali ker on v pekel veruje, bi mogel nanj misliti nekoliko bolj režno, in prevdariti, da ni on kos, vanj pošiljati Napoleona III in varhov papeževnega Rima. Ako bi Garibaldi umel latinščino, svetovali bi mu, ko lenobo pase na Kozjeku (Caprera), neke bukvice Dragotina Passaglia — ta, ki jih je morda pisavec sam pozabil, in so napisane: De igne inferni — od peklenkega ognja. Od tod bi se učil, da človek, živši mervico časa v Italii, gre živeti nekam drugam na veke; in morebiti bi se Garibaldi poprašal: Če mi je tolikanj bitko, da sim na tem otoku priklenjen, kaj bi bilo,

ako bi mogel vekomaj biti v tem strašnem ognji, ki ga je Passaglia popisal?

Rovarstvo gleda ljudi odverniti od misli na pekel, in da bi zmagalo, jim to ime dela zaničljivo. V Londonu so hiše igralnice, ki se kličejo „pekli;“ slišali smo, da v Torinu se je pričela beznica z napisom: „L' Inferno d' Italia — talijanski pekel.“ Ali Garibaldi ne meni, da bi bil pekel igralnica ali beznica, kajti on vanj pošilja svoje neprijatelje. On ga ima prav za kraj terpljenja, kjer tisti, ki vanj pridejo, zgubijo vse upanje, da bi še kdej prišli iz njega.

Vender pa, naj si že misli Garibaldi, kar mu je drago, varhi papeža in Rima niso tisti, ki pojdejo v pekel. Vprašajte Nerona, Domicijana, Julijana odpadnika! In če bo Napoleon III v resnici branil Pija IX., svobodo in nenatvezenost katoliške Cerkve, gotovo ga ne bo v pekel poslal list Garibaldov. (Arm. 23. majn.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Zlate in črne bukve. — Ali bi ne služile v spodbudo k čednosti in v strah pred napakami in vsaki duhovni ene zlate in druge črne bukve za mladost? Vsa mladost bi bila v posebnem zapisniku, n. pr., od 12. leta. Vsaki hujši madež bi se vsakemu zapisal, postavim, če je zunaj cerkve med duhovnim opraviлом, če pijančeva, ponočuje, če komu kako krivico ali škodo stori, če preklinja ali nespodobno govori, kdor starše hudo žali itd. Kdor bi, n. pr., do 16. ali 18. leta nobenega znatnega madeža ne dobil, bi se vpisal v zlate bukve. Povedalo in oznanilo naj bi se pa tudi, da vsaki madež bo slehernemu škodoval, ako bo iskal npravnega ali zadržanskega spričevanja (česar je dandanašnji zmiraj treba) ali kakoršne koli pomoči, kakor tudi pri ženitvah in možitvah in neštevilnih družih okolišinah. Nadaljna izpeljava te reči bi se ongavila po okolišinah.

Z Gorenske strani. △ B. — Gospod — k je prepričan, kolikanj škodljivo je ponočevanje, ktero spremljajo neštevilne napake, pregrehe in nesreče, n. pr., pjančevanje, igranje, zapravljanje, divje razsajanje, nepokoje, pretep, boj in poboj; vasovanje, zalubljeno znanje in pečanje z drugim spolom, kľafanje in sploh tako vedenje, da se sramožljivost in čistost zapravlja, devišstvo in nedolžnost mori; in ker se taki bolj ljudi kakor Boga bojé, je dostikrat ponočevanje vzrok otrokomorij in njih zametovanj brez sv. kersta; g. — k je torej v „Zg. Danici“ vzdignil svoj glas (o de bi ne bil prazen glas vpijočega v pušavi!), je nekatere dobre misli in pobožne želje razodel, ter nasvetov prosil, kako bi se tolikanj škodljivo, pregrešno in pohujšljivo ponočevanje ustavilo in zaterlo, ali končaj zmanjsalo in znižalo, po katerem se posebno uboga mladost vsa popači in spridi.

K dosegi tega, ali kar odpravo ali vsaj zmanjsavo pogubljivega ponočevanja tiče, naj povzamem IV. vodilo iz braternih bukvic sv. Ursule, ki se glasi:

„Ursulinsko društvo je prav za prav „bratovščina keršanskega nauka;“ zatoraj je poglavitna naloga udov ursulinskih vencov, se med seboj lepo učiti, hudega varovati, pred grešnimi napakami svariti, k lepemu zadržanju napeljevati, k dobremu opominjati i. t. d. In v tem je prednost ursulinske bratovščine pred drugimi navadnimi, samo molitevnimi bratrnami.“ Posebno se ne smejo prezreti čveter postavbe ali vodila od 18. do 23. strani, v bukvicah sv. Ursule natisnjene, ki veleavajo, kaj naj zlasti vodniki in vodilje ursulinskih vencov udom tega molitevnega in učivnega društva naročajo in priporočajo; ob kratkem na primer:

a) Deviški venci, ali dekleta naj se med seboj opominjajo, prav ponižno, nedolžno, čisto, sramožljivo, pobožno živeti. — Naj se posebno pred plesom, lišpom, kerčmami, znanjem in vasovanjem z drugim spolom svarijo itd.

β) Ženski venci, ali žene in vdove, hišne matere in

gospodinje naj se opominjajo, svojim možem zveste in pokorne biti, jim streči, jih ljubiti; svoje otroke in posle v Božjim strahu rediti; posebno hčere in dékle po noči pod ključem imeti; za hišni red, snažnost, domačo pobožnost skrbeti, varčne biti, dobro gospodiniti itd.

7) Mladenški venci, ali fantje in mladenči naj se med seboj učijo, ter si prav serčno in goreče naročajo in priporočajo, se tolikanj škodljivih, pohujšljivih in pogubljivih fantovskih napak in pregreh, kakor klafanja, preklinovanja, ponočevanja, pijancevanja, igranja, vasovanja itd. ogibati in varovati. —

8) Moški venci, ali možje, hišni očetje in gospodarji naj se med seboj opominjajo, dolžnosti staršev in gospodarjev zvesto spolnovati, z ženami lepo ravnati, jim zvesti biti, otroke in družino v strahu imeti, posebno na sinove in hlapce gledati in paziti, da so po noči doma, in da se po mraku brez prave sile in potrebe nobeden čez prag ne gane —; za dober stan hiše gledati, vsim potrebno oskerbeti, pridno delati, modro gospodariti —; se posebno lenobe, postopanja, pijanosti, zapravljivosti itd. varovati. — Kar je tukaj le ob kratkem omenjeno in po verhi posneto, se najde v družbenih bukvicah bolj na tanko, po dolgem in širokem popisano in razloženo. —

Kdor vse to le nekoliko premisli in prevdari, se bo urno prepričal, da ni kmalo boljšega in gotovšega pripomočka, škodljivo, pohujšljivo in pogubljivo ponočevanje z vsimi njegovimi napakami, pregrehami in nesrečami, ki je prava razbojniška jama ter dušna in telesna kuga mladosti, ustaviti in odpraviti, ali končati zmanjšati in oslabiti, kakor je molitevno in učivo društvo sv. Ursule za srečno zadnjo uro; le treba je to društvo splošno vpeljati, skerbno vladati in po moči razširjati: kar je naloga duhovstva, ali dušnih pastirjev, ki so dolžni se vseh pripomočkov pridno in zvesto poslužiti, da bi svojim zročenim ovčicam k časnim in večnim srečam pomagali, in vse odvernili, kar duši in truplu škoduje. Ugovarjati bi se le utegnulo, rekoč: Tisti pa, kateri radi ponočujejo, vasujejo, pijancevajo itd., kakor skušnja uči, ne marajo za pobožne bratovšine, in se ne dajo v nobeno kersansko in zveličansko društvo vpisati. — Tode ravno zoper take je treba društev ali združenih moči in skerbni ljudi, da bi jih krotili, vganjali in jim branili, ponočevati, vasovati itd. Potem je treba posebno zgubljenih ovčic iskati, kakor so nesrečni ponočnjaki in zaljubljeni vasovavke, ter jih v pobožne društva vabiti; da bi se jih več privabilo pomaga včasih hvala, včasih graja; to je, naj se tisti, ki radi v pobožne društva pristopujejo, večkrat previdno in pametno pohvalijo; tisti pa, ki se nočejo pridružiti, priložiti in modro pograjajo, kar bo gotovo pripomoglo, da se bo sčasoma obilno uršulinskih vencov nabralo, kateri dobro in skerbno vojeni bodo duhovnim pastirjem lepa pomoč, dve hude napake, beračunstvo namreč in ponočevanje vsaj zmanjšati, če ne popolno odpraviti.

K sklepu naj še omenim, da udje, kterelega društva koli, imajo navadno neke znamenja v rokah v spomin, da so mu vpisani; tako ima tudi bratovšina sv. Ursule svoje podobice s kratkim popisom poglobitnih vodil, ktere naj si udje uršulinskih vencov preskerbijo. Dobivajo se pri v. č. gosp. J. Stritarju, duh. pom. pri sv. Jakopu v Ljubljani, vodju poglobitne podružnice uršulinskega društva v ti škofiji. Prav čedno in lepo so v jeklu vrezane in natisnjene. — To društvo je tudi po Štajerskem in Koroškem razširjeno, in bi bilo dobro, da bi se po Goriskem in Istrijskem in v druge dežele razširilo. Na Kranjskem že šteje tisoč in tisoč udov; želeli bi posebno bilo, da bi se v vsaki dekaniji ljubljanske škofijep odružnica napravila, kamor bi gg. duhovni pastirji po svojih farah nabrane vence v zapis pošiljali, ktere vse bi se sklenile z maternim sedežem v Celju na spodnjem Štajerskem, da bi se udje vdeleževali odpustkov, kateri so ti bratovšini podeljeni od sv. Očeta Pija IX. In tako bi se povsod napovedala vojska zoper imonovane

napake in z združenimi močmi bi se gotovo kaj opravilo in doseglo. — O. A. M. D. G. E. A. S.

Vse v viksi čast Božjo

In v dušno zveličanje!

Iz Teržica na Gorenškem, 16. maja. Sprevedi ali procesije so bile že od nekdaj v navadi in so tedaj zelo stare. Sosebno o splošnih potrebah, o posebnih nevarnostih za življenje in zdravje, o pomanjkanji živeža, in o drugih nezgodah so se obhodi zbirali. Tako so se večkrat cele srenje o velicah požarih in drugih nesrečah zaobljubile k ti ali uni cerkvi v procesii iti, ter Boga prositi, da bi jih vseh žalostnih napadov in nesreč obvaroval. Lahko se razvidi, da imajo vsi taki obhodi gotovo svoje dobro, in da se jih je treba toliko bolj pridno vdeleževati, ker so nam oni tudi prav lepa podoba našega zemeljskega potovanja. Take sprevede priznala je naša prava katoliška cerkev, ter zapovedala spreved na sv. Marka, kakor tudi križev teden tri procesije po vsem kersanskem svetu, naj bi pravoverni kristjani Boga, od kterelega samega nam je vsega dobrega upati, za uspešno rast poljskih pridelkov, kakor tudi za odvernitev vseh polju škodljivih naravnih prigodkov prosili. Pa nisem se namenil razlagati pomenitev omenjenih shodov in obhodov, ampak le kratko omeniti na Kranjskem bolj redko procesijo sv. Florijana, ki se tu pri nas, bi rekel, z naj večji slovesnostjo obhaja. — Bilo je leta 1811, meseca sušca, da je o polnoči vstal strašni požar, ki je 151 hiš, 100 delavnišnic žalostno vpepelil in 75 ljudev življenje vzel. Tako je zapisano na stranskem altari sv. Florijana tukajšnje farne cerkve, in pa tudi na tanko v mertvaških knjigah. V vedni spomin tega, za Teržic gotovo naj žalostnejšega dneva, se je vstanovil sv. Florijanu na čast spreved, h kteremu iz vse težiške okolice prihaja obilo ljudstva. Mlado in staro prosi tu v goreči molitvi nebeskega Očeta, naj bi jih obvaroval enacega britkega prigodka. Tudi pevska družba z instrumentalno godbo poje s kaj lepo vbranimi glasovi razne pesmi sv. Florijanu na čast. Ne bo odveč, če rečem, da ga omenjeni dan ni bolj slovesnega spreveda na Kranjskem. Spomina vreden je tudi spreved na dan vnebohoda Gospodovega, ki se menda le pri nas obhaja *).

V nedeljo, 10. maja, bila je v naši farni cerkvi ob devetih zjutraj prelepa slovesnost, prvo sv. obhajilo za učence in učenke naše glavne šole. Bilo jih je ravno 40. Duhovno sv. opravilo, pridigo, sv. maso z blagoslovoma, ponovljenje kerstne oblude, obhajanje, zahvalni govor po sv. obhajilu — imeli so z veselo gorečnostjo v. č. gosp. naš duhovni oče. Po končanem sv. opravilu peljali so gosp. vodja naših šol obhajance v duhovnišnico, kjer so se jim nalašč zato pripravljeni kruhi in sv. podobice delile. Veliko svetega veselja so imeli nedolžni otročiči.

Šmarnice so se tudi letos pri nas slovesno pričele, in dobro napredujejo. — Bog! Ivan T.

Od dolenske strani. .u. Omenili ste v 11. listu „Zg. Danice“, kako mično in kratkočasno je popotovanje po Gorenškem, pa vedite, da tudi na Dolenskem se pravi kersanski duh bogoljubnih in domoljubnih sere puhti, da vam na priliko povem: Vstopi naj se, komur je drago, kresni večer ob jasnem vremenu na kumljansko višavino, in zdelo se mu bo, da se znajde sredi med nebam in zemljo, ker nad glavo mu bodo nebeske zvezde se utrinjale, v podnožji pa brezštevilni kresovi, ki v neznani širjavi kakor zvezdice blisketajo, se z zvezdami obnebja stringali. Marsiktera bi se dala od Kuma reči, pa ozirom se sedaj na njegove okolice, in sicer, ko bi na kumljanski visavi se proti Gorenškemu obrnil, imel bi pred drugimi spomina vrednimi župniškimi okolicami: ob desni Doljsko in Šentjursko, ob levi pa Dobovsko in Treboveljsko. In kdor bi hotel te v marskterih zadevah mične okolice obiskati, naj ne prezre

*) Meni vsaj ni znano, da bi ta dan še kje na Slovenskem procesije imeli. Pis.

duhovnijskih cerkvá, ki znajo z marsikaterimi novimi in različnimi napravami oko popotnika razveseljevati. Doljska cerkev je z noviga zidana, ima vso novo in hvale vredno napravo s težkimi in mogočnimi zvonovi. Kteri bi hotli na deželi nove cerkve zidati, jim bi bilo svetovati, doljako v doriškem zlogu zidano cerkev pogledat priti. Med Dolam in Kumam je ob višavi šentjurska cerkev, ktero so poprejšnji, zdaj upokojeni g. duh. oče Jernej Reic z novim zvonjenjem ozaljšali, sedanji č. g. Leop. Gestrin pa so novo duhovsko hišo zidali. Na drugi strani Kuma pa je dobovska duhovnijska cerkev, ki se že od deleč ponaša s svojim novim zvonjenjem. Ti čveteri zvonovi so bili lansko jesen vlti na Dunaji od g. Ludvika Korenc-a. Njih glas je prijeten, ljudem sploh všeč, in se od deleč tudi lepo sliši; ko bi pa njih soglasje od blizo po muzikalni stopnjici prebiral, bi zna biti mali se z velikim v akordi ne zedinjal; kar bi se pa morebiti dalo lahko popraviti; pa tudi ome-njeni zvonar je mende za soglasje porok in nezadeto zastoj s prelivam rad popravi. Pa tudi je bilo slišati, de so du-najski zvonovi po novi tehtnici (Zoll-Gewicht) vlti, kar bi jih morebiti drajši od ljubljanskih delalo. Ker bi pa v teh dvomih nam nar boljši porok zamogli biti ondotni gosp. oče, bi nam bilo kaj všeč, ko bi nam blagovolili naznaniti, kaj da je v tem gola resnica. Dobovska duhovnijska cerkev je bila leta 1845 posvečena, leta 1861 ji je bil pa njen stolp nad cerkvenim koram prav lično in umetno postavljen. V njem je dobra ura od g. Jan. Oblaka, Gorenca, ravno kar postavljena. Cerkev je zdaj *) v kratkim vsa prena-rejena, popravljena in ozaljšana. Posebna lepotija v nji je tudi sv. križev pot, po Fürihovih podobah v Monakovim izdelan, po g. Leop. Geceljnu pa kupljen. Rekel bi skorej, de na deželi ga mu ni enakiga, in v mestih le redko kdaj. Očitno je torej, de so ondotni gospod oče Jožef Jerič in njih ovčice kaj veliko za Božjo čast napravili.

Tudi terboveljska okolica nam marsikaj posebniga in znatniga razodeva. Njena duhovnijska cerkev sv. Martina je kako pičlo uro od terboveljske postaje v prijaznim logu. Lepa v podobo križa zidana cerkev ima na čelu nad velikimi vrati podobo Boga Očeta, z razprostenimi rokami ljudstvo blagoslovljajočiga, in nekoliko višje je podoba sv. družine, Jezusa namreč ob rokah Marije in Jožefa. V cerkev stopivšiga te nenavadni duh spreleti, ker odpre se ti polno lepih malarij na presno, ali na mokri zid. V sredi cerkve-niga stropovja se razprostira Bog Oče, svet blagoslovljaje; pred njim sv. Martin, ki sromaku svoj plajš deli, nekoliko višje proti velikimu altarju je zopet podoba sv. Martina, veličastno v nebesa sprejetiga. Vse cerkveno stropovje in posebno imenovane podobe so kaj umetno in mično s spre-minkastimi in še celo pozlačenimi arabeskami ograjene in ozalisane. Ob straneh in sicer ob levi in desni pod stro-povjem nad okni je po osmero podob: prva na moški strani pri koru je Davida, kraljeviga pevca, in njemu nasproti na levi sv. Cecilije, potlej na desni in na levi strani po šestero aposteljnev, na posled pa na desni Jezus sam, sloneč na čveterih Ezechielovih živalih. Njemu na nasprotni strani je sv. Pavel. Aposteljni so prav dobro zadeti v obra-zih in postavah, tako de se znamenito razločujejo. Imeno-vane podobe mej obok pred velikim altarjem, v katerim sta dva angelja, ki Bogu kadilo darujeta z napisam: „Posve-čeno bodi Tvoje ime!“ Ob straneh v oglih cerkveniga križa sta stranska altarja: na desni Jezus na križi, podo-barskiga dela; spredej na zidu visi velika, 12 čevljev in 8 palcov visoka, 7 čevljev pa široka podoba Matere Božje vnebovzete. Ta lepa, po Ticianu posneta podoba je od g. Jan. Volfa umetno na platno zmalana. Ker je pa podoba zlo velika, ji je skor v ondotni kapelici pretesno; pač bi se na višji zidovje kake veči cerkve lepo podala. Temu altarju nasproti gleda altar roženkranske Matere Božje,

okinčane s petnajsterimi skrivnostimi sv. roženkranca, pa na platno zmalane. Spredej na zidu je pa zopet presno zmalan sv. Alojzij, ki mu angelci nebeški zasluge v podobi vencov vijejo, pripravljajoči mu nebeško slavo. Pri ti cerkvi bi bilo več reči popisovati, n. p., veliki altar, ki umetno slikarstvo razodeva, njemu bližnji podobi sv. Antona Pad. in sv. Janeza Kerstnika, ki, ako ravno zastarani, ste vender še vedno zavolj svoje umetnosti veljavni. Pa nisim se namenil, teh reči na tanko popisovati, ampak le omeniti tega, kar okó redko kdaj na deželi zasledi, to je, malarije na mokri zid. Vsa ta cerkvena naprava razodeva hvale vredno vnemo ondotniga duh. očeta g. Jož. Hašnik-a in njegovih vernikov, in pa umetnost g. Janeza Volfa, rojeniga iz Leskovca na Dolenskim. Posebno naj nas še to veseli, de imamo domo-rodca, ki je to izverstno delo, ne po originalih, ampak po lastnih zdevah, tako primerno, naravno ter dobro izpeljal, de v resnici delo delavca hvali; in de si upati smemo, ako on svojimu napredovanju v malariji zvest ostane, znamo imeti Janeza Volfa v kroniki med prvimi malariji.

Iz Dobrepolja *). Ker sim v undansnjim listu omenil, de bomo letas tudi pri nas Šmarnice imeli, naj še častitim bravcam malo naznanim, kako pa pri nas obha-jamo to prelepo pobožnost. Ker jih zavoljo popravljanja altarjev ne moremo v farni cerkvi imeti, je cerkev kakih deset minut od farne cekve za to odločena, Podgorica, Marija sv. roženkranca. Prav na moč lepa je ta cerkev, in imeli smo jo dvanajst let za Božjo službo, ker farne cerkve ni bilo. Pretečeno leto je bila vsa prenovljena in očejena, bi djal, od znotraj vsa nova in prezlačena; in prav tako je lepo, kakor bi vse novo bilo; res pa lepšiga in bolj ginljivega nej, kakor če je cerkev prav ozaljšana. Pervi dan so nam v prelepim govoru močno priporočili vis. čast. gosp. duhoven, de naj pridno k Šmarnicam hodimo, de pri tem si zamoremo veliko za naše duše pridobiti; tudi so nam opomnili od sv. odpustkov, ktere sv. Cerkev v tem času svojim otrokam deli, kteri k Šmarnicam ho-dijo, ali če ne morejo zavolj svojih opravil vselej pri-čujoči biti, naj pa doma Mariji na čast kaj molijo in Mariji na čast opravljajo. Posebno so pa priporočili, se vredno pripraviti za ss. sakramente, de bi se mogli odpustkov vdeležiti. Še veliko družiga lepiga so priporočili, posebno de naj bi pri Marii pomoči prosili, de bi zamogli hude na-vade zapustiti in se v resnici sproberniti. Berejo pa se Šmarnice 3. letnik, potem je sv. maša z žegnama, pred, med, in po sv. maši se prelepe pesmi pojejo, in nato se še litanije Matere Božje molijo. Vse skup terpi kakih 5 četert ure. Pri nas pa tudi prav veliko ljudi hodi, tako kakor ob nedeljah in praznikih k sv. maši. Skoraj noben-krat ne morejo vsi ljudje v cerkev; — tako veselje imajo do Šmarnic, de noče pri enih hišah nobeden za varha doma biti, ampak vsak želi k Šmarnicam iti. Res, zjutraj je na kmetih nar bolj pripraven čas za Šmarnice; se nič ne zamudi; samo malo spanca, in ta mesec tudi nej na kmetih tako velikiga dela. Posebno je pa tudi zjutraj nar bolj pripraven čas, poslušati in ohraniti, ker nej človek še nič zamišljen v druge reči; je to pa zares močna dušna hrana, ki tudi kmete močno krepča, de so bolj mirni, krotki in poterpežljivi, in z veseljem svoje dela odpravljajo. Prav res prelepa pobožnost je pa posebno berilo „cve-t-lica iz verta večnosti;“ o de bi se te cvetlice tudi v vse serca globoko vsadile in cvetele! Zares mora terdo serce imeti, kdor ni ginjen pri tej pobožnosti. Prelepa po-božnost! res zaslužiš povsod priporočena in vpeljana biti. Gotovo bi bilo to veliko grešnikom v spreobrnjenje. Po-sebno so pa Šmarnice močno zdravilo zoper grozno kužno bolezen, ktera slovensko mladost tako močno mori. O ko bi povsod Šmarnice vpeljane bile, gotovo bi toliko te grozne

*) Po prizadevanji, posebni marljivosti in umetnosti sedanjiga pa-stirja, viz. čast. gosp. J. Jerica. Vred.

*) Ta spis smo nekoliko obkrajšali, v pomenu pa ne spremenili; naj se izve, kaj priprosti ljudje z zdravim umam zastran Šmar-nic mislijo. Vred.

bolezní ne bilo, ker ravno v spomladanskim času se ta bolezen nar bolj širi. Pravi se ji ponočevanje, ki pa v naši fari močno slovo jemlje, ker sta naša častita gospoda iznašla zdravilo, in kateri se tega zdravila posluží, se ga bolezen ne prime; od tega zdravila drugikrat kaj več. Z Bogam! J. P.

Iz Lóč. — Znano vam je, da so po več krajih Štajerskega prav slovesno obhajali osmino ss. Cirila in Metoda, posebno de so imeli v Šentvidu podučevanje in spoved za vse stanovce; veselíh solz je bilo brez števila, pa tudi spovedovancov in obhajanih, da so imeli gotovo angeli v nebesih veliko veselje. Tudi pri nas smo celo osmino s slovesnimi ss. mašami in 4 pridigami obhajali, in pri sv. obhajilu jih je bilo vsaki dan obilno. Pa še lepši slovesnost se nam obeta po celi škofiji od 5. do 12. julija t. l. Za sveti čas, slovenskima apostolama posvečen, kakor je slišati, je podeljenje sv. odpustikov od sv. Očeta rimskega papeža Pija IX iz Rima došlo. To bo veselje po vsi škofiji! —

Iz Štajarskega. *) Na večerko vnebohoda Gospodovega smo imeli gniljivo slovesnost pri zbelovškem cestovodu (Plankensteiner-Viaduct), kadar je bil poslednji rezani kamen v obok vložén, in po željah gg. Seper-ja in Martony-a, ki sta popravilo prevzela in z rezaniga kamnja kaj izverstno doveršila, tudi blagoslovljen. Kaj krasno je bil z avstrijskimi prapori in s cvetličnimi vencí in napisi zadnji obok okinčan, in tudi poslednji kamen lepo ozališan. Ondašnji gospodje in delavci z obilnim ljudstvom so bili pričujoči. Po blagoslovu je bil cerkveni govor po predmetu: 1) Če Gospod hiše ne varuje, delajo delavci zastoj — in: 2) Vi ste zidani na podstavo aposteljnov in prerokov, in sam Jezus Kristus je poglavitni vogelni kamen. (Efež. 2, 20.) K sklepu je bilo iz poslopja 5 kamnov izbranih in vsim pričujočim v veden spomin podanih, namreč: Magnet, Ametist, Rubin, Jaspis, Ahat, ki pomenijo Maria! Zakaj 1) kakor magnet železo nase vleče, tudi Marija človeške srca nase potegne; 2) ametist s svojo škerlatno barvo je lepa podoba ljubezni Marije, naše ljubeznjive Matere; 3) kakor se rubin z žarno svitlostjo krasno lesketá, tako se vtrinjajo prelepe čednosti nebeske žarije Marije v naše posnemanje; 4) kakor je jaspis posebne močne trdnosti, tako nas Marija z svojo močjo varuje pogubljenja, ako k nji pribežimo; in 5) kakor ahat v ognji nar lepši dišave od sebe daja, tako lepo duhti vse naše terpljenje pred Božje obličje, če ga iz ljubezni do Jezusa in Marije voljno prenašamo itd. — Potem so možnarji doneli, in tudi vbrana godba je pričujoče razveseljevala; tudi z dobrimi vini in hrano je bilo ljudem postreženo; gospóda se je pa v Poljčane odpeljala, kjer je po domače brez vsakiga žaljenja Božjiga prav vesela bila.

Naš milostljivi knez in škof Jakop Maksimilijan po bistriški dekanii delijo zakrament sv. birme in svoje ljubljene ovce obiskujejo. Kamor kolj pridejo, njihova ponižnost in ljubezen vse srca pridobi in k nasprotni ljubezni vname. Med svojimi duhovni so kakor njih ljubeznjivi brat in ni mogoče sercu, da bi jih ne ljubilo. Zmerek bi rad človek zraven njih bil; sam sim slišal gg. duhovne pastirje reči: „Vsaki teden bi rad birmo imel.“ V vsaki cerkvi imajo slovensk ogovor; 1) pred izpraševanjem kersanskega nauka odraslih pred birmovanjem, in 2) k sklepu sv. opravila. Bog nam jih dolgo dolgo ohrani, da bi zdravi in srečni, pa tudi svoje škofije zmerek veseli bili! Bog daj, da bi jim po vsih potih cvetlice radosti cvetele in njih stopinje venci zveste ljubezni venci!

Od sv. Benedikta v Slovenskih goricah. Tudi mi smo, hvala Bogu in B. D. Marii! Šmarnice imeli po 3. letniku. Ljudstvo, ne le domače, ampak tudi bližnjih duhovnij, jih je kaj rado obiskovalo. Vsak dan ob petih zjutrej že je bila naša častitljiva stara cerkva pobožnih

čestivcev Matere Božje polna. O tej priložnosti mi naj bo dovoljeno omeniti, da bi čest. gosp. izdajatelj, ker mislim, da bo nadaljeval dobrodošle letnike (?), blagovoljno izraze, ktere le Kranjsko zadevajo, rajši stavil: Slovenija, Slovenci; namesto: P. N. škofa z imenom, I. I. zaznamoval; ker ni upanja, da bi se za vsako škofijo Slovenije posebne Šmarnice tiskale. — Sicer so pa tako se ljudstvu prikupile in tako željno jih je poslušalo, da se zares sam čudim tolikšni izobrazenosti v slovensini naši mili, ker drugač jih poslušati ne bi hodilo, ako jih razumelo nebi. Iz tega se naj uni gospodje učijo, koliko je jim naprej naše ljudstvo v jeziku, kterege oni tako strupeno pikajo. *) — Dostavim še le tó, naj bi se, kolikor mogoče, jednako obhajale, naj bi se bralo razumno in vstikavno, da čitatelj sam čuti, kar bere, čitaje kakor bi govoril; sicer prazno slamo mlatiš. — Konečno še eno. To sprotnetlje smo novo ograjo z mladimi smrekicami okolj pokopališča zasadili; škoda da precej pozno, in zato jih nekaj čez polovico le raste. K temu še ta spaka, da smo z rabočani delali, kar ni svetovati; — bolje smo zadeli z novo potjo, ki derži naravnost od cerkvenih vrat na pokopališče, kaj lično in prijetno, le drevja sadnega na obeh straneh še ni zasajenega. Pot je dninar napravil, gg. župani pa ga voljno poplatili iz občinskih blagajnic, in delo je kaj redno in okusno od rok šlo. Kuharov.

Razgled po kersanskem svetu.

Na Nasavskem je bila pred 50 leti samo tretjina prebivavstva katoličanov, zdaj je že samo 26.000 protestantov več kot katoličanov. Po vradnem izkazu je namreč protestantov 237.953, katoličanov pa 211.053. (Hlas.)

Laško. „Movimento“ naznanuje, ko je mestna gosposka v Rosiljoni (Rosigione) svet imela, da naj se mnihom samostan ugrabi, prigrermi kaci 100 gospé v posvetvavno dvorano, in so tako vpile, de se je mogla seja razpustiti. Ko so jih svetovavci grableži iz dvorane izpodili, so nametale lesá na vrata, da bi zažgale, vpijoče zoper protestante, kalviniste itd. Potem so namočile metle v nesnago ter so jo nataknilo na národno bandero, ki je vihralo z oken mestnjanske dvorane. Mestnjanska gosposka, vidivša, koliko gorje se godi, na vse to zaverže predlog, mnihom kloster ugrabiti.

V Masilii so napravili verli mladenči naj višjih stanov družbo, ki ima namen, braniti načela reda, in varovati sv. vero. Ta družba se ne boji, sv. Očetu podložna skazovati se, zbira in pošilja velike zneske denara Piju IX. Tudi dobre bukve na svitlo daje in razširja. Tako djanje časti modre mladenčce. —

Lešniki, jabelka in lesnika.

„Standard“, protestansk konservat. list v London-u, obnašanje nekterih Angležov v Rimu med slovesnimi cerkvenimi opravili tako popisuje, de bi bravec menil, to so cigani, ne pa olikani Angleži. Nekteri so bili pečenih pišk in šampanjera seboj pritresli in so se v neki stranski kapeli mastili, kakor plašarji. Iz priljudnosti je cerkveno opravništvo angleškím „damam“ častit prostor preskerbela na tribuni, to je vtšric prostora, kjer so svete opravila; angleške „ladice“ so pa gostoljudnost s tem povračevale, da so tamkej „sensations-novelle“ brale in tako nesposlljivo govorile zoper sv.

*) Zelja č. g. dopisnika se z nar ložjim trudom spolni. Ima pa tudi spisavec malo vošilce. Ker je 3. letnik, kolikor se sliši, ljudstvu povsod všeč bil, naj bi se te bukvice med ljudstvo razširile ter bi mu služile za domače branje. Tako bi se v tem vterdovali, kar so v cerkvi slišali. Reklo bi se jim n. pr.: „Bukvice, ki so se vam v Šmarnicah brale, si tudi lahko kupite za 60, 70, ali 90 n. kr., in jih bote o priložnem času prebirali.“ Za šolske darila bi utegnile biti pripravne. Izmed 1500 jih je še dobra tretjina nerazdanih. Vr.

*) Smo posneli iz prijateljskega dopisa, ter upamo, da nam preblagi g. pisavec ne bodo za zlo jemali. Vr.

Očeta in kardinale, da si ne prederznemo tukaj ponovljati. Ni ga gotovo mesta na svetu, da bi bilo tako prostoserčno do plujcov, kakor je ravno Rim: in olikani Angleži gostoljubnost s takim obnašanjem povračujejo, kakoršno bi se od nar bolj zavaljenega turčina gotovo ne pričakovalo! — V aranjoški okrajini na Ogerskem se je prikazala neka nova vratna bolezen, za katero v 24 urah umirajo. V treh bližnjih vaséh je pomerlo en dan dvajset ljudi. — Svobodni razuzdarji na Švicarskem bodo zopet v kantonu Tesinu nekoliko samostanov snedli. Harambaša 300 zelenih jim je že zobe nabrusil in dober „apetit“ vošil. — Nedavno je prišla iz Masilije v Rim gospodična, ki je za svojem stricem podedovala 24.000 gold.; polovico tega denara pa je darovala sv. Očetu. Kmali se bo slišalo, da so trije frejmavrarji ali svobodni razuzdarji iz nevošljivosti počili, eden pa se je manjak obesil. — Na Angleškem je sedarjo dobo 16 katoliških škofov, 1226 duhovnov, 872 cerkev, več moških in 162 ženskih samostanov, vstavov itd. V angleškem gornjem zboru je 23 lordov katoličanov, v spodnjem 32 poslancev. Katoliških baronov je 45. Na Irskem so 4 kat. viški škofije in 34 škofij. Skocija ima še apostolske namestnike, kakor neverske zemlje. — „Moniteur“, govorec o potovanji sv. Očeta, pravi: „Ne da se misliti, s kako silnim veseljem ljudstva vrejo k sv. Očetu na njih popotovanji. — Sultan Abd-ul-Aziz je daroval 12.000 frankov k zidanju kat. stoljne cerkve v Smirni, ki bo stala 1.200.000 fr. V trenutku, ko so postavili podstavni kamen, je bilo že izdanih 100.000 fr., ki so bili v naglici zbrani, vse ko milošina. Vidi se, da dobrotnih rok za Božjo čast je še povsod, in razuzdarji freimavratski ne morejo spaciti katoliških sere. — V „Union“ pišejo iz Jeruzalema, da zidanje kuple nad cerkvijo božjega groba stoji, ker rusovski konzul pravi, da nima od svoje vlade potrebnega povelja za začetje dela. — V katerem stanu se delj živi? Izmed 1000 jih doseže 70. leto: izmed duhovnov 42; kmetov 40; tergovcev in delavcov 33; vojakov 32; vradnikov 32; merjevcev in pravdosrednikov ali jezičnih dohtarjev 29; profesorjev 27; zdravnikov 24. Po tem takim tisti, ki se učijo umetnosti drugim življenje pridoljševati, naj berze morajo pred drugimi umreti. (Arm.) — Govori se: da je Anglež Speke z nad 60 tovarši dobil Nilov izvirk. Ne mara pa bi bilo prezgodaj verjeti. — Na otoku Rodu so strašni potresi; zmed 2700 hiš v 22 vaséh jih je neki 2050 čisto razdrtih. Otok ima 44 vasi. — Sliši se večkrat, da mexikansko mesto Pueblo Francozi stiskajo; ravno pred svojo smertjo je ondi pa jcl peklenskek srašno plesati: zmed 93 cerkev jih hoče neki mexikanska vlada 80 zapreti in jih v očitni dražbi prodati. — pa tudi vse ženske samostane odpraviti, razun samih milih sester. — Rus ima zopet enega nasprotnika več na herbtu, ako je res, da je Turčija z zapadnimi vladami potegnila v poljski reči. — Napolitanski škofje se v skupnem pismu do sardinskega kralja upirajo zoper kraljevo določbo 5. sušca 1863 zastran kraljevega Exequatur. Podpisanih je 64 vikših škofov in škofov in pet kapitularnih vikarijev. — Ker so sv. Oče popotvali po svoji mali deželici, kolikor je Sardin se ni mogel poropati, je Sardin postavil straže na meje, da bi nihče ne mogel iti sv. Očeta na njih popotvanji pozdravit. Neki deček v Ceparanu, ko ga ne pusté čez most — ne bodi len — skoči v vodo, dasiravno je bila narasla, in preplava na uno stran, da dobi blagoslov sv. Očeta. —

Majnikove zvezdice.

Pod tem naslovom bomo podajali nekatere mične dogodbe, ki smo jih dobili od dobrih prijatlov, in smo jih tudi v letušnjih Šmarnicah veči del porabili.

I.

Jez sim četerti otrok svojih v gospodu spijočih staršev, in pa zdaj tudi nar starejši; kajti mili Bog je tri prejšnje k sebi poklical, preden bi bili leto doživeli. Če so pa ravno moji pobožni starši bili prepričani, de je vse dobro storjeno, kar ljubi Bog stori, jih je le vender neka žalost sprehajala, in toliko več, ker so po človeško mislili, de njih pozemeljski sreči samo še naslednika manjka. Obernejo se torej v tej svoji otožnosti k tolažnici vsih revnih, prečisti Devici Marii. Ko se moji materi približuje čas, se moj oče podajo na sloveči božji pot v Bistro na Hervaškem se priporočit Kraljici nebes in zemlje, de bi pri njihovi zakonski tovaršici s svojo prošnjo vsako nesrečo odvernili. Kar so moledvali in želeli, so tudi dosegli. Pridejo z božjiga pota domú, in najdejo porodnico in že keršeniga sinčika — zdrava oba. — In ker je potem takem želja mojih staršev dopolnjena, tudi z gorečim seream Boga in njegovo Mater hvalijo, in jima svojiga otroka priporočujejo. Pa zgodi se jim, kakor nekda Abrahamu, ko mu Bog veleval: „Vzemi Izaka, ediniga svojiga sina, ki ga ljubiš, na goro Morijo, ter mi ga v žgavni dar daruj.“ Ob leti — prej vedno zdraviga otroka tako huda božjast napade, de mu mervtaško svečico prižgejo in vsi terdijo, de bodo kmali spet eniga angela več imeli v nebesih. Pa spet me moji starši v tej britkosti zaročijo bistrški Materi Božji in — ozdravim, rasem in v svojim sedmem leti ž njimi v Bistro romat grem, se za prejete dušne in telesne dobrote zahvalit. Bog je dal mojim staršem za menoj še nekoliko otrok, izmed katerih so nekteri že odraseni za njimi se iz tega sveta locili. Bil sim pa še tudi pozneje enkrat iz lastniga serčeniga nagiba na tem božjim potu, in sim se hvaležno za celo svoje življenje s svojo nebesko Dobrotnico poslovil.

Zahvalnica *)

hvaležnih Zeleznikarjev za vse od skrivnih dobrotnikov za ondotno novo cerkev podeljene darove.

Prašali smo zvezdice migljajoče:
Komu tak biago v persih serec bije,
Darovajoč da vender se nam skrije? —
Molcé — povedati nobena noče.
Zahvale skrivati nam ni mogoče,
Po sili nam serec veselo vpije:
Naj milost Božja tisučkrat se zlije
Nad glavo blago, — saj pozná jo Oče.
Ko lepa cerkev nam se bo zidala,
Dobrotnikom tud v raj bo pomagala,
Kjer angel vse darove v venček vije.
Nar boljši del, si duša, si izbrala,
Glej, Jezusu si jaslice postlala:
Naj pelje v kraj te rajске domaćije.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. M. na Š.: Posebna hvala za toliko blagoserčnost; Bog plati! — G. J. G - ku v St.: Zastran vsih za Vašo cerkev odmenjenih reči je bilo pismo poslano do prečast. dekanijstva. — Nekterih gg. zdaj v majniku zastale vprašanja in druge reči bomo berž ko berž rešili. — Včg. J. V.: Hvala lepa; kaj več morebiti po pošti. — G. E. T.: Ravno tako. — G. M.: Prav dobro! — G. F. J.: Prosimo večkrat kaj. — G. A. M.: Vaš spis prav dobro došel, in pride kmali na versto. Tudi z nadaljnim nam bo vstreženo. — Včg. J. K. v T.: Preserčna hvala! Se bo vse vravnalo. —

*) Dobila je naša cerkev od 2 skrivnih dobrotnikov kaj lepe darove: Pervi poslal je 6. aprila l. 1861 150 gold. in 21. sept. l. 1861 160 gold. a. v., skupaj 310 gold. iz Ljubljane po pošti. Drugi pa iz Kranja po pošti 10. aprila l. 1863 2 bukvice ljubljanske hranilnice, vredne skupaj 507 gold. 60 kr. a. v.